

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	21325 Міжнародний бізнес
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	21325
Назва ОП	Міжнародний бізнес
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Мельник Тетяна Миколаївна, Омеляненко Віталій Анатолійович, Шаблюк Марія Володимирівна, Георгіаді Неллі Георгіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	Не було
Дати візиту до ЗВО	15.04.2021 р. – 17.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://nau.edu.ua/download/viddil%20litsenzuvannya%20ta%20akredita%20tsii/2021/21325%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B1%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81_%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%A1%D0%9E%20292%20%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B8.pdf

Програма візиту експертної групи http://fmv.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B8_292.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОПП, що акредитується, та ЗВО загалом справили достатньо позитивне враження. Відповідність ОПП усім Критеріям була визначена на рівні В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОПП відповідають стратегії ЗВО, визначені з урахуванням позицій та потреб здобувачів, досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, а також враховують тенденції розвитку спеціальності та ринку праці. ОП передбачає практичну підготовку здобувачів і набуття ними соціальних навичок (softs skills). Обсяг ОП відповідає вимогам законодавства. У ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, а також результатів, отриманих у неформальній або інформальній освіті. У навчальному процесі залучаються як традиційні, так і інноваційні методи та форми навчання. Наявність електронного освітнього середовища (навчального порталу університету) забезпечує можливість зручного доступу до навчально-методичних матеріалів. Присутність науково-дослідної складової у викладанні та навчанні за ОП. Участь НПП, що залучені до реалізації ОП, у закордонних наукових конференціях та програмах стажування, а також наявність у них публікацій у періодичних виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах, включно з Web of Science і SCOPUS. У ЗВО вироблено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, при цьому використовуються як традиційні, так і інноваційні технології. У ЗВО приділяється значна увага популяризації та нормативному забезпеченню політики дотримання академічної доброчесності. Відповідність професійної кваліфікації усіх НПП щодо фаховості викладання навчальних дисциплін ОП. Співпраця із роботодавцями щодо організації та реалізації освітнього процесу. Стимулювання розвитку викладацької майстерності шляхом морального та матеріального заохочення НПП. ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для здобувачів. Користування студентами інфраструктурою ЗВО, зокрема аудиторним фондом, бібліотекою, виходом в мережу Інтернет, відбувається на безоплатній основі. Університет надає освітню, консультативну, інформаційну та соціальну підтримку студентам, зокрема особам з особливими освітніми потребами. Як позитивну практику, відзначено діяльність медичного центру НАУ, який обслуговує здобувачів вищої освіти та викладацький склад ОП. У ЗВО розроблено відповідні положення щодо забезпечення якості освіти та створено відділ забезпечення якості освітньої діяльності. Інформація, що стосується регулювання прав та обов'язків учасників, а також організації освітнього процесу, є доступною для всіх зацікавлених сторін.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Не проводиться опитування роботодавців щодо внесення ними пропозицій щодо удосконалення ОП. Рекомендовано такі опитування проводити регулярно (принаймні, раз на рік). На думку здобувачів, недостатнім є обсяг годин, відведених на виробничу практику, практичні заняття з дисципліни "Бухгалтерський облік", обмежений перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою, а також недостатнє вивчення спеціалізованих програм. На думку роботодавців, недостатнім є обсяг годин, відведених на вивчення англійської та другої іноземної мови. Рекомендовано переглянути можливість збільшення кількості годин, розширення переліку дисциплін, що викладаються англійською мовою, вивчення спеціалізованих програм у межах ОК. Механізм вибірковості потребує вдосконалення щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін. Рекомендовано надати можливість індивідуального вибору варіативних дисциплін і при цьому не збільшувати оплату за надання освітніх послуг. Під час оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП не зазначаються вимоги до кандидатів, зокрема щодо відповідності їх академічної та/або професійної кваліфікації запланованим. Рекомендовано під час оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП оприлюднювати ці вимоги. Відсутня участь у реалізації освітнього процесу фахівців-практиків та роботодавців. Рекомендовано залучати представників роботодавців для проведення практичних занять на постійній основі. В університеті не здійснюється комплексного рейтингування НПП. Рекомендовано започаткувати процедуру рейтингового оцінювання професіоналізму та педагогічної майстерності викладачів, а результати розміщувати на офіційному веб-сайті НАУ. Недосконалою є методика проведення опитувань здобувачів, що орієнтована на кількісну оцінку та не дає змоги визначити певні проблеми за конкретним аспектом освітнього процесу та причини тієї чи іншої оцінки, а тому вжити заходів реагування за результатами такого опитування майже неможливо. Рекомендовано додати до анкет-опитувальника можливість наведення здобувачами обґрунтування виставленої оцінки чи зауваження. На думку здобувачів, веб-сайт наукової бібліотеки та навколишня територія ФМВ потребують оновлення. Рекомендовано провести комплекс заходів з метою покращення благоустрою та усучаснити веб-сайт бібліотеки. Корпус, в якому

навчаються здобувачі даної ОП, не повністю задовольняє потреби осіб з обмеженими можливостями. Рекомендується підвищити рівень доступності навчальних будівель для таких здобувачів - встановити спеціальні санвузли. На сайті факультету та ЗВО не розміщені результати опитувань стейкхолдерів. Доцільно оприлюднювати ці результати.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

У відповідності до Стратегії розвитку НАУ до 2030 р. (<https://nau.edu.ua/ua/menu/universitet/strategy-2030.html>) і Доктрини розвитку НАУ на 2015–2024 рр. (<https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/doktryna-rozvytku.html>) місією НАУ є внесок у розвиток суспільства через генерацію нових знань та інноваційних ідей на засадах інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень і практики, надання високоякісних освітніх та науково-дослідних послуг громадянам України та іноземцям при підготовці фахівців авіаційної галузі. Стратегія ЗВО передбачає досягнення таких цілей: запровадження індивідуальних навчальних планів з персональними траєкторіями; інтеграція освітніх програм у світовий освітній простір; запровадження варіативних форм навчання, зокрема он-лайн, дистанційне, змішане, інклюзивне, в освітній процес; формування і розвиток простору неформальної освіти, особистісного розвитку і професійного становлення здобувачів. Оскільки, метою ОПП «Міжнародний бізнес» є підготовка фахівців, здатних розв'язувати спеціалізовані складні задачі і практичні проблеми в процесі професійної діяльності шляхом генерації інноваційних ідей та обґрунтованих рішень відповідно до особливостей ведення міжнародного бізнесу в різних регіонах світу та організації зовнішньоекономічної діяльності компаній, перш за все, авіаційно-космічної галузі, то цілі ОП відповідають місії і стратегії ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Як запевнили ЕГ гарант та представники академічної спільноти, обговорення ОПП протягом відбувались на засіданнях кафедри. Так, у травні 2020 р. (протокол №8 від 13.05.20) на засіданні кафедри МЕВ і бізнесу були присутні такі представники роботодавців: Полянський О.Л. (керуючий партнер, RSM Consulting Ukraine), Щелкунов В.І. (д.е.н., проф., президент Українського національного комітету Міжнародної торговельної палати), Яремович П.П. (к.е.н., директор ТОВ ТД ГЕКСА - Україна), Головащук П. Й. (начальник департаменту кадрів Кабінету міністрів України) Гьокхан Демир (співзасновник, Українсько-турецький культурний центр «Сяйво»), а також здобувачі вищої освіти: Багдасарян Т.Г., Глуховська Б.В., Горобець О.Г., Кравчук С.П., Плахтій В.М. Були ухвалені рішення щодо приведення даної ОП до вимог стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»; щодо посилення практичної підготовки здобувачів вищої освіти ОПП МЕВ (на вимогу роботодавців); щодо збільшення кількості освітніх компонент в ОПП МЕВ (на вимогу здобувачів). До засідання у квітні 2021 р. (протокол № 6 від 01.04.21) додатково долучились такі роботодавці, як Козаченко Р.П. (к.е.н., експерт з транспортного ціноутворення, міжнародна компанія «Cargill», керівник відділу трейдингу, міжнародна компанія «Кернел»), Титаренко Д.С. (начальник управління логістики, відповідальна особа за закупівлі ДП «Антонов»), Бондюк О.М. (директор ТОВ «Агрофірми «АГРОМАК»), Буковинський О.В. (виконавчий директор Лізингової компанії ТОВ «ЕСКА КАПІТАЛ»), Корольова А.С. (менеджер зі збуту електроенергії ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ»), Подолинна І.І. (менеджер фінансового відділу ТОВ «Тераса» (мережа IL Molino). При цьому ухвалили пропозиції стейкхолдерів щодо введення в ОП дисципліни «Бізнес-комунікації в міжнародному бізнесі» та «Інформаційний бізнес»; «Міжнародний бізнес», а також «Міжнародне економічне право». Отже, ЗВО підтвердив свою співпрацю із стейкхолдерами. Однак, під час зустрічей з викладачами та роботодавцями за даною ОП ЕГ вдалося з'ясувати, що жодних опитувань (анкетувань) на предмет внесення пропозицій щодо удосконалення даної ОП серед викладачів і роботодавців не проводилось. Свої пропозиції вони висловлювали лише в усній формі на засіданнях кафедри під час обговорення даної ОП. На думку членів ЕГ, доцільним є проводити опитування викладачів і роботодавців регулярно (принаймні, раз на рік).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду

аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Зі слів гаранта та представників академічної спільноти, тенденції розвитку спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» було виокремлено на підставі дослідження сучасних наукових публікацій, постійної співпраці з роботодавцями та дослідження попиту на випускників та сучасних вакансій на сайтах. На думку роботодавців, на сьогодні необхідно враховувати зростаючу потребу з боку бізнесу в економістах у сфері МЕВ із високим рівнем знань іноземної мови та аналітичним мисленням, здатністю до інноваційної діяльності. Ведуться консультації з представниками ринку праці, іноземними ТПП та асоціаціями, щоб володіти актуальною інформацією про їх кадрові потреби. Щодо галузевого контексту, то, як запевнило ЕГ керівництво ЗВО, підготовка здобувачів за даною ОП орієнтується на універсальність майбутніх фахівців із міжнародних економічних відносин, які можуть працювати на підприємствах як на національному, так і на міжнародному рівнях, перш за все, авіаційної галузі. Галузевий контекст в ОП відбивається у змісті, формах, методах теоретичної та практичної підготовки. Щодо регіонального аспекту, то його реалізацію засвідчує наявність серед здобувачів ОП мешканців багатьох регіонів України та іноземців. Крім того, як запевнили викладачі, у своїх дисциплінах вони намагаються враховувати не лише особливості національного законодавства та ведення бізнес-діяльності, але й закордонного досвіду, національних особливостей певних країн, регіонів світу. При формулюванні цілей та програмних результатів враховувався досвід аналогічних програм в інших ЗВО (ІМВ КНУ ім.Т.Шевченка, КНТЕУ, ЛНУ ім.І.Франка, ХНЕУ ім. С.Кузнеця, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, ДНУ ім. О.Гончара та ін.). При цьому увага акцентувалась на мовленнєву та практичну підготовку в МЕВ, передусім з авіаційною компонентою. Також використано досвід таких закордонних ЗВО, як Школа Лестерського замку Університет Де Монфор (Великобританія) ОП «Economics and International Relations» – через застосування структурно-логічної послідовності ОК; Caucasus International University (Грузія), Празький університет економіки та бізнесу (Чехія) ОП «International and Diplomatic Studies», Варшавський університет (Польща) ОП «Міжнародні відносини», Ризький технічний університет (Латвія) ОП «Organization and Management of International Economic Relations» – при проектуванні змістовного наповнення ОК та формуванні переліку ОК вільного вибору.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП «Міжнародний бізнес» у редакції 2020 р. враховує положення чинного Стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/292-mizhna-econom-vidnosynu-B.pdf>) і забезпечує досягнення передбачених ним програмних результатів навчання ПРН1-ПРН25 через обов'язкові компоненти ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОПП відповідають стратегії ЗВО. Вони визначені з урахуванням позицій та потреб здобувачів, а також досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, що реалізують аналогічні програми. ОПП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, про що свідчить зацікавленість роботодавців у підготовці фахівців за даною спеціальністю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не здійснюється опитування (анкетування) викладачів і роботодавців щодо внесення ними пропозицій на предмет удосконалення даної ОП. Свої пропозиції вони можуть висловити лише в усній формі на засіданнях кафедри, де проводиться обговорення даної ОП. Рекомендовано опитування викладачів і роботодавців проводити регулярно (принаймні раз на рік).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Оскільки цілі ОПП відповідають стратегії ЗВО, визначені з урахуванням позицій та потреб здобувачів, а також досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, що реалізують аналогічні програми; ОПП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, але не проводяться регулярні опитування серед викладачів і роботодавців з метою вивчення їх позицій і потреб при формуванні цілей програми, то ОП, що акредитується, відповідає Критерію 1 із відхиленнями, які не є суттєвими, та можуть бути виправленими у відповідності до рекомендацій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Експертною групою встановлена відповідність загального обсягу ОПП “Міжнародний бізнес” вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня бакалавра та стандарту вищої освіти. Так, обсяг ОПП у кредитах ЄКТС складає 240 кредитів, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня. Обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, становить 180 кредитів. Обсяг кредитів, що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, складає 60 кредити або 25%. Після прийняття стандарту вищої освіти за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» у 2020 р. ЗВО привів ОП “Міжнародний бізнес” у відповідність до нього. Однак, під час зустрічей з фокус-групами здобувачами були висловлені пропозиції щодо збільшення годин, відведених на виробничу практику і практичні заняття з дисципліни “Бухгалтерський облік”. Роботодавці запропонували збільшити обсяг годин, відведених на вивчення англійської та другої іноземної мови, а також дисципліни “Економетрика”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналізування структурно-логічної схеми даної ОПП дозволяє зробити висновок про те, що зміст програми має чітку структуру і прослідковується логічна взаємопов’язаність освітніх компонентів. Так, на першому курсі здобувачі вивчають освітні компоненти гуманітарної складової ОП (ОК2 і ОК17), що забезпечує здатність вільно спілкуватись українською та іноземною мовами, а також історії української державності (ОК1) і філософії сталого розвитку (ОК3). Крім того, на першому курсі передбачено математичну підготовку здобувачів (ОК6), ознайомлення з економічними поняттями і категоріями (ОК5, ОК7-ОК9, ОК11), вивчення теоретичних основ МЕВ (ОК4, ОК10). Це дає можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Гарною практикою є наявність у структурі даної ОП трьох фахових практик: пропедевтичної, яка проходить на базі факультету міжнародних відносин, перекладацької, яка відбувається на кафедрі іноземних мов, та виробничої, об’єктами проходження якої є підприємства та установи. Загальний обсяг усіх видів практики становить 18 кредитів ЄКТС. Проте, під час зустрічей з ЕГ здобувачі запропонували розширити перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. Роботодавці рекомендували зменшити кількість теоретичних дисциплін, збільшивши кількість дисциплін практичного спрямування, а також ввести в ОП дисципліни «Бізнес-комунікації в міжнародному бізнесі», «Інформаційний бізнес», «Міжнародне економічне право», «Міжнародні торговельні угоди».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Опис предметної області спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» приведений в Стандарті вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/292-mizhna-econom-vidnosynu-B.pdf>). Згідно зі стандартом в ОП «Міжнародний бізнес» було сформовано мету, об’єкти навчання, фахові компетентності та програмні результати навчання (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nav-met_zabez/opp/). Як запевнили на зустрічі викладачі за даною ОП, методи, методики, підходи, якими мають оволодіти здобувачі на практиці у сфері міжнародних економічних відносин, зокрема при веденні міжнародного бізнесу, вивчаються в межах таких обов’язкових освітніх компонентів, як ОК4, ОК6, ОК8, ОК10, ОК14, ОК15, які розкривають особливості економіки світогосподарських зв’язків; ОК5, ОК7, ОК8, ОК9, ОК11, ОК13, ОК23, ОК25, які розглядають закономірності формування та розвитку суспільних відтворювальних процесів на основі міжнародної економічної діяльності; ОК5, ОК7, ОК11, ОК12, ОК13, ОК15, ОК24, ОК27, які забезпечують набуття знань про особливості міжнародного поділу праці та механізму регулювання міжнародних економічних відносин в процесі їх трансформації; ОК4, ОК9, ОК10, ОК12, ОК14, ОК15, ОК16, ОК17-ОК22, ОК23, ОК26, в яких розкриваються особливості міжнародного економічного співробітництва.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії в НАУ регулюється Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів (https://nau.edu.ua/download/student/ind_trajectory/2021/2021_Положення%20про%20Інд%20осв%20траєкторію.pdf), Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Лютий/2020.02.07%20Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20НАУ_2019.pdf), а також Положенням про індивідуальний навчальний план студента (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_individualnij_navchalnij_plan_studenta_NAU_05_03_2020.pdf). У відповідності до Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, формуються переліки рекомендованих та альтернативних вибіркових дисциплін, які затверджуються на засіданні випускової кафедри та розміщуються на її офіційному сайті для ознайомлення з ними здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших зацікавлених осіб. Вибіркова дисципліна (рекомендована чи альтернативна) вважається обраною у певному семестрі наступного навчального року для всіх здобувачів вищої освіти, які навчаються за даною освітньою програмою, якщо її обрали більшість зазначених здобувачів. Як зазначили під час зустрічей здобувачі за ОП “Міжнародний бізнес”, на факультеті зазвичай діє “груповий підхід” до вибору варіативних дисциплін, тобто вибіркові дисципліни обираються переважно студентською групою. Як вказується в даному Положенні, якщо здобувач за даною ОП виявив бажання вивчати вибіркову дисципліну з іншої ОП, то за його письмовою заявою на ім'я декана іншого факультету (директора інституту) та за погодження із завідувачами відповідних випускових кафедр щодо умов та порядку вивчення зазначеної дисципліни розпорядженням декана факультету (директора інституту) він може бути допущений до її вивчення. Але, як зазначив проректор з навчальної роботи Полухін А.В., це є можливим на засадах індивідуальних умов оплати здобувача. Експертна група дійшла висновку, що реалізація існуючого механізму вибірковості потребує вдосконалення щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін: надати можливість обирати їх індивідуально, а не більшістю. А також у разі індивідуального (а не групового) вивчення дисципліни не збільшувати оплату за надання освітніх послуг.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У навчальному плані ОП “Міжнародний бізнес” передбачено 3 види практик: фахова пропедевтична практика (ОК25), фахова перекладацька практика (ОК26) та фахова виробнича практики (ОК27) по 6,0 кредитів ЄКТС/180 годин кожна. Як показало вивчення ОП та навчального плану, всі види практик формують значну частину ЗК (ЗК1-6; 10; 11; 14; 15) та ФК (ФК2; 5; 6; 11; 14; 15; 18; 19), передбачених ОП. Практична підготовка здобувачів у ЗВО здійснюється у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Лютий/2020.02.07%20Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20НАУ_2019.pdf). Розроблено та знаходиться на обговоренні Проект Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти НАУ (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2020/Normativni_doc/18_03_2020/Polozhennya_pro_organizaciyu_ta_proveden_praktik_zdobuvachiv_VO_NAU.pdf). Документами, що регламентують діяльність студентів і керівників практики, є програми практик (<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/47670>). Як запевнили ЕГ роботодавці, формулювання цілей і завдань практичної підготовки відбувається у тісній співпраці з ними. Базами практик виступають навчальні підрозділи ЗВО, підприємства та організації в Україні та за її межами. Практична підготовки студентів ЗВО відбувається на основі договірної співпраці (<http://fmv.nau.edu.ua/провідні-стейкхолдери-факультету-мі/>, http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/prof-mozhluvosti/). Це дає підстави вважати, що практична підготовка здобувачів дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Як запевнили експертну групу здобувачі вищої освіти, роботодавці і викладачі, зміст ОПП дозволяє здобути через загальні ОК (ОК1, ОК2, ОК3, ОК17, ОК18) і через фахові ОК (ОК9, ОК13, ОК19-23, ОК26-27) такі соціальні навички, як здатність: до співпраці з діловими партнерами, до ризику, до креативного мислення; уміння: управляти інформацією, формувати власну думку, комунікувати, вирішувати конфлікти, проявляти лідерські якості, приймати рішення, застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та ін. Соціальні навички формуються шляхом залучення здобувачів та викладачів до загальноуніверситетського проекту «SoftSkills», що діє в Інституті новітніх технологій та лідерства НАУ (<http://cnt.nau.edu.ua>): стартап-школа (<https://nau.edu.ua/ua/news/2021/3/startup-shkola-institutu-novitnih-tehnologiy-ta-liderstva-zaproshue-studentiv-nau.html>, <http://cnt.nau.edu.ua/uk/startup-shkola>), воркшопи англійської мови (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/vorkshop-z-angliyskoyi-movy-25-02>), школа лідерства та громадянської свідомості (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/startuvala-shkola-liderstva-ta-gromadyanskoyi-svidomosti>). Також проводяться заходи НАУ-хаб (<http://aviator.nau.edu.ua/nau-hub/52-nau-hub-tseprostir-neformalnoi-osvity-v-nau>), публічні виступи здобувачів ОП (<http://fmv.nau.edu.ua/самореалізація-та-самоосвіта-міфі-як/>), спортивні заходи НАУ (<http://fmv.nau.edu.ua/розпочався-кубок-ректора-нау-з-міні-фу/>), здобувачі є учасниками молодіжного

театру арт-студії Факультету міжнародних відносин «Склянка води» (<http://fmv.nau.edu.ua/афіша-склянка-води/>) тощо.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» відсутній. Як запевнила гарант, при розробці ОП використовувалися вимоги Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Національного класифікатора України «Класифікатор професій» ДК 003:2010, Довідника кваліфікаційних характеристик професій та ін. Зміст ОП передбачає достатній обсяг ОК, спрямованих на формування необхідних фахових компетентностей та ПРН відповідно до професійної кваліфікації – фахівець із зовнішньоекономічних питань, асистент перекладача. Професійна кваліфікація здобувачу ВО присвоюється окремим рішенням екзаменаційної комісії на підставі обрання дисциплін вільного вибору з навчального плану обсягом не менше 48 кредитів та професійного оволодіння відповідними компетентностями з середнім балом не нижче 75; проходження практик, передбачених навчальним планом, з балом не нижче 75; захист кваліфікаційної роботи з балом не нижче 75.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

В НАУ розроблені і діють Методичні рекомендації з розробки навчальних планів здобувачів вищої освіти в НАУ ([https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/3/2021_Метод.%20рекоменд.%20розробка%20планів%20\(2\).pdf](https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/3/2021_Метод.%20рекоменд.%20розробка%20планів%20(2).pdf)), у яких сформульовано вимоги щодо розподілу обсягу окремих ОК в ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів (включно із самостійною роботою), а також щодо розрахунку достатності навчального навантаження здобувачів відповідно до кількості кредитів та видів завдань. Загальна кількість ОК (навчальних дисциплін, курсових проєктів і практик) становить не більше 16-ти на навчальний рік. У випускному семестрі до ОК віднесені фахова виробнича практика та кваліфікаційна робота. На ОП «Міжнародний бізнес» використовуються такі види аудиторних занять, як лекції та практичні заняття. Максимальний загальний навчальний час здобувачів ВО протягом тижня з усіх видів навчальної роботи, включаючи самостійну, не перевищує 1,5 кредити ЄКТС або 45 годин (при шестиденному тижні). Загальна кількість годин аудиторних навчальних занять становить в середньому 38%. Більше 50% обсягу ОП спрямовано на забезпечення загальних та професійних компетентностей. З метою коригування фактичного навантаження здобувачів періодично проводиться їх опитування на загальноуніверситетському рівні (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>). Під час опитування здобувачів ОП «Міжнародний бізнес» не було отримано зауважень стосовно їх перевантаження під час самостійної роботи. Це підтвердило достатність обсягу аудиторної та самостійної роботи, передбачених в ОП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП «Міжнародний бізнес» не здійснюється підготовка здобувачів за дуальною формою освіти, але ЗВО розглядає можливість запровадити її у майбутньому. Такі ж рекомендації висловлювали і роботодавці, зокрема Ноздратенко Д.С.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг ОП «Міжнародний бізнес» відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для даного рівня вищої освіти. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softs skills), що відповідають заявленим цілям.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

На думку здобувачів, недостатнім є обсяг годин, відведених на виробничу практику, а також практичні заняття з дисципліни “Бухгалтерський облік”, обмежений перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. На думку роботодавців, недостатнім є обсяг годин, відведених на вивчення англійської та другої іноземної мови. Рекомендовано переглянути можливість збільшення кількості годин, відведених на виробничу практику, практичні заняття з дисципліни “Бухгалтерський облік”, вивчення іноземних мов, а також розширення переліку дисциплін, що викладаються англійською мовою. Реалізація існуючого механізму вибіркості потребує вдосконалення щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін. Рекомендовано надати можливість індивідуального вибору варіативних дисциплін і при цьому не збільшувати оплату за надання освітніх послуг.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Оскільки обсяг ОП “Міжнародний бізнес” відповідає вимогам законодавства, дозволяє здобувачам вищої освіти набувати соціальних навичок (soft skills), але мають місце незначні зауваження стосовно механізму вибіркості, а також рекомендації стейкхолдерів щодо структури і змісту ОП, то освітньо-професійна програма загалом відповідає Критерію 2, а виявлені експертною групою недоліки не є суттєвими та можуть бути виправленими у відповідності до рекомендацій.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Експертна група, проаналізувавши Правила прийому до Національного авіаційного університету у 2021 році (<https://pk.nau.edu.ua/pravyula-priyomu-2021>), що затверджені Вченою радою Національного авіаційного університету, протокол № 11 від 22.12.2020 року), може відзначити їх чіткість та зрозумілість для абітурієнтів. Правила прийому не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті Приймальної комісії університету (<http://pk.nau.edu.ua>). Процедура вступу чітка, додатки до правил прийому містять інформацію про перелік конкурсних предметів та їх вагові коефіцієнти для вступу на освітню програму «Міжнародний бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (https://pk.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Dodatok_1_v10.pdf), а також перелік предметів ЗНО та фахового іспиту для вступу на освітню програму «Міжнародний бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за скороченим терміном навчання (https://pk.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Dodatok_2_v4.pdf). На офіційному сайті Приймальної комісії університету є розділ «Запитання / Відповіді» (<https://pk.nau.edu.ua/zapytannia-vidprovidi/>), анкета для абітурієнтів «Профорієнтаційний тест» (<https://pk.nau.edu.ua/Proforiyentatsiynyyu-test>) та контактна інформація для зв'язку з фахівцем приймальної комісії. Програми фахових вступних випробовувань для вступу у 2020 р. на умовах скороченого терміну навчання представлені на сайті факультету міжнародних відносин (<http://fmv.nau.edu.ua/abiturienty/for-bachelors>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вимоги до вступників наведено у правилах прийому до ЗВО (<https://pk.nau.edu.ua/pravyula-priyomu-2021>). У 2020 р. враховувалися результати ЗНО на відкриту пропозицію та на небюджетні пропозиції: 1) українська мова та література; 2) іноземна мова; 3) географія або математика. Мінімальний конкурсний бал вступу на спеціальність встановлений для даної спеціальності для всіх ЗВО – 140 балів. Перелік конкурсних предметів для вступу на дану ОП є загальним для всіх ЗВО України та у 2021 р. включає: українська мова та література (0,35), математика (0,35), історія України або іноземна мова, або біологія, або географія, або фізика, або хімія (0,2). Вага середнього балу документу про освіту - 0,1. На сайті факультету міжнародних відносин оприлюднено програму фахового іспиту для вступу на ОП за скороченим терміном навчання (<http://fmv.nau.edu.ua/abiturienty/for-bachelors>). Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми. Фактів вступу на ОП за скороченим терміном навчання не було.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО під час академічної мобільності, визначена у Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність у НАУ (http://cnt.nau.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_18_07_19.pdf) та Положенні про організацію освітнього процесу в НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Лютий/2020.02.07%20Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20НАУ_2019.pdf). Особливості визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності, наведені у п. 3.35 Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organ%D1%96zac%D1%96yu_ta_provedennya_potochnogo_%D1%96%20semestrovogo_kontrolyu_05_03_2020.pdf). Відповідно до цього Положення здобувачі вищої освіти, які брали участь у академічній мобільності, мають право на перезарахування результатів їх успішного навчання, стажування, проведених наукових дослідженнях в інших ЗВО та наукових установах на підставі отриманих документів. Навчальні дисципліни, які не вивчалися здобувачем під час академічної мобільності, вважаються академічною заборгованістю та складаються в порядку, визначеному Положенням. В ході спілкування зі здобувачами з'ясовано, що вони знають про можливості визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Досвіду визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, на даній ОП немає. Проректор з міжнародного співробітництва та освіти Зарубінська І.Б., декан факультету міжнародних відносин Волошин Ю.О. та здобувачі в ході зустрічей підтвердили, що ЗВО популяризує інтернаціоналізацію через інформування про міжнародні можливості у групах кафедр у соціальних мережах та представлення на сайті факультету інтерв'ю зі здобувачами, які брали участь у програмах мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Можливість визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті визначена у Положенні про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organ%D1%96zac%D1%96yu_ta_provedennya_potochnogo_%D1%96%20semestrovogo_kontrolyu_05_03_2020.pdf). Відповідно до цього Положення результати навчання осіб, які отримані у неформальному середовищі, можуть бути визнані за умови порівняльного аналізу освітньої програми та отриманими документами з результатами навчання, виконання усіх обов'язкових видів індивідуальних завдань та проходження підсумкового контролю з навчальної дисципліни для підтвердження рівня здобутих знань, умінь та інших компетентностей. Здобувачі, НПП та адміністративний персонал відзначили широкі можливості неформальної освіти у НАУ, зокрема безкоштовні курси на платформі Coursera (<https://nau.edu.ua/ua/news/2020/berezen/bezkoshtovna-onlajn-osvita-naplatformi-coursera.html>), Стартап-школу (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/startup-shkola>), воркшопи англійської мови (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/vorkshop-z-angliyskoyi-movy-25-02>), Школи лідерства та громадянської свідомості (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/startuvala-shkola-liderstva-ta-gromadyanskoyi-svidomosti>), НАУ-хаб – локацію для навчання та саморозвитку поза заняттями (<http://aviator.nau.edu.ua/nauhubs/52-nau-hub-tseprostir-neformalnoi-osvity-v-nau>, <https://www.facebook.com/nauhubs>). У ході спілкування НПП та здобувачі підтвердили свою обізнаність щодо правил визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті. Під час зустрічі зі здобувачами та гарантом підтверджено використання можливостей визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті через перерахування завдань в рамках окремих тем навчальних дисциплін.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому до Національного авіаційного університету у 2021 році затверджені Вченою радою Національного авіаційного університету і оприлюднені на офіційному сайті Приймальної комісії університету. Процедура вступу чітка, додатки до правил прийому містять інформацію про перелік конкурсних предметів та їх вагові коефіцієнти для вступу на ОП, а також перелік предметів ЗНО та фахового іспиту для вступу за скороченим терміном навчання. У ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, а також результатів, отриманих у неформальній або інформальній освіті. Здобувачі вищої освіти та НПП продемонстрували розуміння цих правил

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Незважаючи на наявність чітких правил, специфіку ОП та наявність значних можливостей до пандемії, досвіду визнання результатів навчання, отриманих в рамках міжнародної мобільності, на даній ОП немає. Експертна група

рекомендує ЗВО активізувати процеси внутрішньої та міжнародної мобільності студентів і НПП з урахуванням карантинних обмежень, зокрема в онлайн-форматі, а також провести інформаційну роботу серед здобувачів щодо можливостей та переваг неформальної та інформальної освіти з точки зору досягнення програмних результатів навчання та формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Проаналізувавши сильні сторони ОП (зрозумілість та доступність правил вступу на ОП, наявність правил визнання результатів навчання, отриманих в інших навчальних закладах, та результатів, отриманих у неформальній та інформальній освіті) та недоліки, що стосуються необхідності активізації міжнародної мобільності та участі здобувачів у неформальній та інформальній освіті, експертна група вважає, що ОП відповідає Критерію 3 за рівнем В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання на ОП “Міжнародний бізнес” сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи, що підтверджується наявною в відомостях СО матрицею відповідності ПРН, ОК, методів навчання та оцінювання (табл.3). Здобувачі мають доступ до навчально-методичних матеріалів, які розміщені на Навчальному порталі (<https://classroom.google.com/u/1/h?hl=ru>), а також доступні в силабусах дисциплін вільного вибору, що знаходяться у каталогах дисциплін вільного вибору студентів на сторінці сайту НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/studentu/individualna-osvitnya-traektoriya/>). У силабусах навчальних дисциплін викладені результати навчання, методи викладання, однак відсутні форми оцінювання та лінки на саму дисципліну. Науково-педагогічними працівниками було підтверджено дотримання принципів свободи слова та творчості у навчальному процесі, зазначено, що немає жодних обмежень щодо вибору методів викладання. Протягом навчального року серед студентів проводяться опитування щодо їх задоволеності якістю освітнього процесу. Звіти про результати опитувань на рівні університету та факультету наведені за посиланнями: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>, <http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освіти/> і свідчать про достатній рівень задоволеності здобувачів вищої освіти якістю викладання навчальних дисциплін та змістовим наповненням освітніх компонент навчального процесу. Відсутність, на думку експертів, віртуальної тренінгової фірми з реальними можливостями відпрацювання конкретних бізнес-процесів призвела до ситуації, коли близько 40% опитаних студентів незадоволені рівнем актуальності змісту навчальних програм, можливостями вільного вибору навчальних дисциплін та не бачать перспектив працевлаштування за спеціальністю. Рекомендовано створити віртуальну тренінгову фірму та ввести до НП відповідну дисципліну чи практику за вільним вибором здобувача. Викладачі використовують як традиційні форми і методи навчання, так і інноваційні методи (метод кейс-стаді, ділові ігри, тренінги), інтерактивні методи під час дистанційного навчання студентів (проведення дистанційних лекцій та практичних занять з використанням програм CLASSROOM, ZOOM, TEAMS). Дані методи та форми навчання сприяють кращому засвоєнню ОП. Підтвердженням застосування дослідницького методу є участь здобувачів вищої освіти в міжнародних науково-практичних конференціях та публікації в наукових збірниках і журналах (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/stud-nauka/).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами вищої освіти (Бутко В.Т., Тарараха М.О. (2-й курс); Тараненко К.О. (3-й курс), Мисливець В.О., Плахтій В.М., Сікорська І.В. (4-й курс)) було встановлено, що усі учасники освітнього процесу у доступній і зрозумілій формі за різними інформаційними каналами на безоплатній основі мають змогу отримати інформацію щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонент ОП “Міжнародний бізнес”. Студенти підтвердили, що, отримавши доступ до Навчального порталу (<https://classroom.google.com/u/1/h?hl=ru>), де вони можуть ознайомитися зі змістом робочої програми освітньої компоненти та відповідним комплексом навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, а також самостійно опрацювати лекційний матеріал, виконати завдання, пройти тестування. Це свідчить про ефективне застосування системи дистанційного навчання в освітньому процесі. У вільному доступі на

сайті кафедри робочі програми навчальних дисциплін розміщуються за посиланням http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/subject/. Крім того, під час дистанційних занять така інформація надається кожним викладачем на першому занятті з навчальної дисципліни та на кураторських зустрічах. Під час онлайн-зустрічей було з'ясовано, що здобувачі вищої освіти за ОП володіють інформацією про систему і критерії оцінювання знань. Здобувачам вищої освіти своєчасно та належним чином надається необхідна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також порядку та критеріїв оцінювання у межах навчальних дисциплін ОП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У ЗВО є декілька форм імплементації дослідницького компонента в освітній процес. В першу чергу, це пов'язано з вивченням навчальних дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки, які мають на меті сформувати у здобувачів універсальні навички дослідника. Дисципліна «Менеджмент ЗЕД підприємства», «Мікро- та макроекономічні основи міжнародного бізнесу» розвиває у здобувачів навички формування власної бази знань і профілю науковця в контексті управління ЗЕД в умовах макроекономічної нестабільності. На кафедрі формується наукова школа «Національні економічні стратегії розвитку України в глобальному середовищі» (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/naukovi-shlkolu/), розширюється мережа закордонних ЗВО-партнерів (<http://fmv.nau.edu.ua/вiдбулася-робоча-зустріч-керiвництв-2/>, <http://fmv.nau.edu.ua/робочий-вiзит-до-албанії/>, <http://fmv.nau.edu.ua/мiжнароднi-партнери/>), проводяться наукові дослідження в межах науково-дослідних робіт (поточна НДР «Стратегічні пріоритети економічного розвитку України в умовах діджиталізації світового господарства», період виконання – 01.01.20-01.01.22), до яких здобувачі залучені на безоплатній основі. На кафедрі функціонує студентський науковий гурток «Сучасні проблеми світового господарства» (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/stud-nauka/). Науково-педагогічні працівники та здобувачі постійно публікують результати своїх наукових досягнень в монографіях та наукових фахових виданнях (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nauk_dialnist/, http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mizhn-spivrob/). Актуальність та значимість наукових досліджень та розробок підтверджується участю в численних вітчизняних і закордонних міжнародних науково-практичних конференціях (всесвітній конгрес «Авіація у ХХІ столітті», конференція «АВІА-2021», міжнародна науково-практична конференція «ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки», «Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики», міжнародна науково-практична конференція «Національні економічні стратегії розвитку в глобальному середовищі», всеукраїнська конференція «Молодь без кордонів – розбудова крос-культурної свідомості» тощо (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/stud-nauka/), знаходять своє продовження у наскрізних курсових проєктах і кваліфікаційних роботах. Однак, на сайті кафедри відсутні лінки, за якими можна ознайомитися з досягненнями здобувачів за ОП «Міжнародний бізнес».

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час зустрічі з науково-педагогічним складом було з'ясовано, що оновлення змісту ОК проходить щорічно з урахуванням пропозицій роботодавців, здобувачів і членів студентського самоврядування. На випусковій кафедрі проводяться науково-методичні семінари, на яких висвітлюються тенденції сучасних бізнес-процесів у авіаційній галузі та методики викладання, розглядається передовий досвід, отриманий викладачами під час проходження наукових стажувань та підвищення кваліфікації за кордоном (як правило, в країнах Європейського Союзу). За останні роки багато викладачів кафедри, які забезпечують освітній процес за ОП «Міжнародний бізнес», пройшли наукові стажування та підвищення кваліфікації за кордоном, які доповідали про досвід, отриманий під час закордонних стажувань та підвищення кваліфікації. Для прикладу, Пічкурова Зоя Володимирівна, к.е.н., доцент, доцент пройшла курс «Фінансування ЄС для транскордонного співробітництва», в рамках проєкту Еразмус + Жан Моне «Європейський Союз та його сусідство» (спільний проєкт ГО «Quadrivium», ГО «Promotion of Intercultural Cooperation» та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича). Сидоренко Катерина Вікторівна, к.е.н., доцент пройшла: міжнародне практичне стажування у Малопольській школі державного управління Краківського економічного університету (Польща); дистанційне навчання в Університеті Каліфорнії в Ірвайні, Роттердамському Університеті Еразма. Результати наукових досліджень, які опубліковані в журналі «Стратегія розвитку України» (<http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/42705>, <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/40819>) проф. Білою С.О. та «Інфраструктура ринку» (<http://www.market-infr.od.ua/uk/32-2019>) доц. Набок І.І. рекомендовані при виконанні наскрізного міждисциплінарного курсового проєкту зі сталого розвитку. Дослідження, опубліковані в науковому журналі «Актуальні проблеми економіки», застосовуються при викладанні дисципліни «Менеджмент ЗЕД підприємств» доц. Побоченко Л.М. Наукові здобутки доц. Ричкі М.А., висвітлені в журналі «Інфраструктура ринку» (<http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/42.pdf>), реалізовані при викладанні дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва». Вибірковий перегляд робочих програм навчальних дисциплін ОП виявив, що в них достатньо відображені наукові досягнення та сучасні практики авіаційної галузі. Дисципліни, які викладають НПП переважно відповідають напрямам їх наукових інтересів, що сприяє якісному забезпеченню освітнього процесу за ОП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час експертизи було з'ясовано, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності та відбуваються в університеті на підставі Стратегії інтернаціоналізації співробітництва в галузі освіти НАУ (http://imco.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/internationalization_strategy.pdf) та Положення про навчання іноземних громадян в НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/Березень/Положення%20про%20порядок%20організації%20набору%20та%20навчання%20іноземних%20громадян%20у%20НАУ.pdf>). НАУ уклав угоди про співпрацю з низкою зарубіжних ЗВО (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/sektoir-akademichnoyi-mobilnosti#3>, <http://fmv.nau.edu.ua/міжнародні-партнери/>). Кафедра налагодила взаємодію з великою кількістю міжнародних партнерів серед закордонних закладів вищої освіти, зокрема: Європейська організація публічного права, «ЕС-і» – інформаційний пункт Європейського Союзу, Кавказький університет (Грузія), Університет Грузії (Грузія), Аланя Алаадін університет Кейкубат (Туреччина), Інститут імені Юнуса Емре (Туреччина), Лодзинський технічний університет (Польща), Політехнічний університет Томар (Португалія), Університет Кадіса (Іспанія), Кавказький міжнародний університет (Грузія), Інститут менеджменту інформаційних систем (Латвія), Ерзінджанський університет імені Біналі Йилдирим (Туреччина), Університет імені Сулеймана Деміреля (Туреччина), Середземноморський університет Албанії (Албанія), Університет м. Клягенфурт (Австрія), Нанкайський центр з вивчення іноземних мов (Китай), Казахський державний юридичний університет імені М.С.Нарикбаєва (Казахстан). Приклади академічної мобільності здобувачів за ОП «Міжнародний бізнес» на сайті кафедри відсутні та не підтверджені на зустрічі з здобувачами вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

У навчальному процесі залучаються як традиційні, так і інноваційні методи та форми навчання. На практичних заняттях використовують такі методи, як кейс-стаді, ділові ігри для кращого розуміння матеріалу. Наявність електронного освітнього середовища (навчального порталу університету), що забезпечує можливість зручного доступу до навчально-методичних матеріалів і створює умови для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Широкий спектр опитувань студентів щодо якості викладання навчальних дисциплін та інших аспектів навчання (зокрема актуальних на сьогодні питань організації освітнього процесу в умовах карантину) та оприлюднення звітів про результати таких опитувань на сайті НАУ. Присутність науково-дослідної складової у викладанні та навчанні за ОП. Участь НПП, що залучені до реалізації ОП, у закордонних наукових конференціях та програмах стажування, а також наявність у них публікацій у періодичних виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах, включно з Web of Science, SCOPUS.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Здобувачі запропонували збільшити кількість годин, передбачених на вивчення іноземних мов та викладання фахових дисциплін іноземними мовами, а також збільшити використання сучасних спеціалізованих комп'ютерних програм, зокрема бухгалтерського обліку, актуалізувати зміст фахових дисциплін практичною компонентою із застосуванням сучасного програмного забезпечення. Рекомендовано узгодити зі здобувачами оптимальну кількість годин для поглибленого вивчення англійської мови та перелік фахових дисциплін, що мають викладатися іноземними мовами; встановити та вивчати спеціалізовані програм в межах відповідних компонент ОП (1С, MDOffice тощо). В межах кафедральної науково-дослідної роботи (держбюджетна (кафедральна) НДР № 12/15.01.01 «Глобальні пріоритети економічного розвитку України») здобувачі вищої освіти залучаються на безоплатній основі. Рекомендовано знайти можливість участі здобувачів у НДР на платній основі.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Оскільки в навчальному процесі залучаються як традиційні, так і інноваційні методи та форми навчання, викладачі та здобувачі беруть участь у науково-дослідній роботі ЗВО, а той факт, що, на думку здобувачів, недостатня кількість годин, передбачених на вивчення іноземної мови за даною ОП, може бути компенсована наявністю в навчальному плані навчальної перекладацької практики та суттєво не впливає на результати навчання, то зазначені недоліки можуть бути усунені відповідно до наданих рекомендацій, отже, освітня програма загалом відповідає критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Базовим документом ЗВО, що регулює вироблення процедур проведення контрольних заходів в рамках ОП, є Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organizaciju_ta_provedennya_potochnogo_i%20semestrovogo_kontrolyu_05_03_2020.pdf). Положення орієнтує НПП на вибір форм контрольних заходів таким чином, щоб перевірити досягнення програмних результатів за ОП. Система оцінювання результатів навчання передбачає визначення якості виконаних здобувачем вищої освіти усіх запланованих видів навчальних робіт і рівня набутих ним знань та умінь шляхом оцінювання результатів, досягнутих під час поточного (модульного) та семестрового (підсумкового) контролю. Форми поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти та критерії їх оцінювання визначає робоча програма навчальної дисципліни, що розробляється кафедрою відповідно до Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни для очної та заочної форм навчання (https://nau.edu.ua/download/education/polozhennya/Метод%20орекон_робочі%20програми%20навч.дисципліни_де_н.заоч.ф.н..pdf) На сайті кафедри (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/subject/) та у системі Google Classroom доступні робочі програми навчальних дисциплін. Робочі програми навчальних дисциплін включають форми контролю і критерії оцінювання результатів навчання. Експертній групі було надано доступ до системи дистанційного навчання Google Classroom, за допомогою чого було підтверджено доступність інформації про контрольні заходи та критерії оцінювання. Здобувачі підтвердили, що інформування про контрольні заходи здійснюється заздалегідь, зокрема через систему дистанційного навчання Google Classroom, а також через інші канали зв'язку. Під час спілкування зі здобувачами освіти встановлено, що форми контролю є чітко прописаними і зрозумілими. Позитивним фактом, що є підтвердженням ефективності форм контролю, є відсутність на ОП подання апеляцій за результатами проведення підсумкового контролю. Здобувачі висловили побажання щодо використання електронного журналу з метою своєчасного інформування про результати поточного оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

В ОП «Міжнародний бізнес» 2020 р. (https://drive.google.com/file/d/1pXVZ_lZao2XiohJM6XnoPx1fYoQS1BKl/view) визначено, що атестація випускників здійснюється відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у формі у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання складної задачі або комплексної проблеми у сфері міжнародних економічних відносин, що супроводжується проведенням досліджень та/або застосуванням інноваційних підходів та характеризується невизначеністю умов і вимог. В ОП визначено, що у кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації та списування. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти або його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти. Процедури проведення атестації регулюються Положенням про атестацію випускників Національного авіаційного університету освітньо-кваліфікаційних рівнів (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра (https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/polozhennya/Polozhennia_pro_atestatsiiu_vypusknykiv_VP.pdf) та Положенням про дипломні роботи (проекти) випускників національного авіаційного університету (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2017/12/Положення%20про%20дипломні%20роботи%202017.pdf>)

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Інформація про контрольні заходи для здобувачів ОП є доступною й забезпечується через оприлюднення графіку навчального процесу, розкладу консультацій викладачів, заліків, екзаменів у відкритому доступі на офіційному веб-сайті факультету (<http://fmv.nau.edu.ua/en/student/lessons-schedule>), робочих програм навчальних дисциплін на сайті кафедри (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/subject/) та у системі Google Classroom, а також через спілкування НПП та здобувачів. Робочі програми навчальних дисциплін включають форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання. Експертній групі було надано доступ до системи дистанційного навчання Google Classroom, що дало змогу підтвердити доступність інформації про контрольні заходи та критерії оцінювання. Оцінювання здобувачами рівня об'єктивності оцінювання навчальних досягнень включено до опитувань в рамках моніторингу якості реалізації освітніх програм факультету міжнародних відносин НАУ (<http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освітніх>). Зокрема, за результатами опитування у січні 2021 р.

(<http://fmv.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Результати-опитування-здобувачів-ВО-щодо-якості-реалізації-ОП-ФМВ-січень-2021.pdf>) приблизно 80% здобувачів ОП «Міжнародний бізнес» оцінили об'єктивність оцінювання навчальних досягнень на високому та достатньому рівні, приблизно 20% оцінили об'єктивність оцінювання на низькому рівні. Об'єктивність забезпечується використанням комп'ютерних технологій та проведенням контрольних заходів в письмовій формі. Усі форми контролю проводяться з дотриманням принципів академічної доброчесності (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/>). На іспиті мають право бути присутніми представники Студентської Ради. Після оголошення оцінки іспиту здобувач ВО має право переглянути оцінювання роботи. Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organizaciyu_ta_provedennya_potochnogo_i_semestrovogo_kontrolyu_05_03_2020.pdf) визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Здобувачі в ході зустрічі з експертною групою продемонстрували обізнаність з ним.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО розроблено комплекс нормативних документів щодо академічної доброчесності, що представлені на сайті університету у розділі «Академічна доброчесність» (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/>). У ЗВО прийнято Кодекс честі науково-педагогічного працівника та Кодекс честі студента НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/kodeks-chesti-naukovo-pedagogichnogo-pratsivnika-i-studenta-nau/>) та низку документів щодо політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності, зокрема Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/Polozhennia%20plagiat.pdf>) та Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/poriadok.pdf>). Аналітичний звіт щодо впровадження системи академічної доброчесності в НАУ та висновки щодо подальшої популяризації академічної доброчесності представлені за посиланням <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/analitichnij-zvit-shhodo-vprovadzhennya-sistemi-akademichnoi-dobrochesnosti-v-nacziionalnomu-aviacijnomu-universitet.html>. В ході спілкування з НПП та здобувачами підтверджено їх обізнаність зі стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності, зокрема було відзначено проведення відповідних заходів за участю кураторів та представників академічної спільноти. Здобувачі відзначили, що вони є підписантами Декларації про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти НАУ (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/qadobrochesnist/29_05_2020_Deklaraciya/Deklarac%D1%96ya%20pro%20dotrimannya%20akadem%D1%96chnoi%20dobrochesnost%D1%96%20zдобувача.docx). У ЗВО для виявлення порушень академічної доброчесності використовуються спеціалізовані програмні продукти. Експертній групі надано договір про співпрацю з компанією ТОВ «Антиплагіат» щодо використання програмного продукту «Unicheck». На сторінці (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist>) представлено звіти про перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність ознак плагіату.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО вироблено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Для проведення контрольних заходів використовуються як традиційні, так і інноваційні технології з використанням інформаційних технологій. Проводиться моніторинг оцінювання здобувачами рівня об'єктивності оцінювання навчальних досягнень. ЗВО приділяється значна увага популяризації та нормативному забезпеченню політики дотримання академічної доброчесності. Процедури дотримання академічної доброчесності спрямовані на попередження академічної недоброчесності як здобувачів, так і викладачів. Випадків порушення принципів академічної доброчесності, оскарження результатів оцінювання та конфліктних ситуацій на даній ОП не було.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

За результатами опитувань встановлено, що певна частина здобувачів (приблизно 20%) не задоволена рівнем об'єктивності оцінювання навчальних досягнень, тому ЗВО варто приділити увагу удосконаленню системи оцінювання результатів навчання, зокрема шляхом впровадження ІКТ для оцінювання навчальних досягнень, наприклад, електронного тестування тощо. Здобувачі також висловили побажання щодо вдосконалення інформування про результати поточного контролю через використання електронного журналу, впровадження якого варто розглянути ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Оскільки система оцінювання та проведення контрольних заходів у ЗВО є нормативно унормованою та зрозумілою для здобувачів, сформована система щодо забезпечення академічної доброчесності в академічному середовищі всіма його учасниками, ЗВО здійснено заходи з недопущення проявів академічної недоброчесності, рівень обізнаності викладачів та здобувачів освіти щодо питань академічної доброчесності і їх ставлення до принципів академічної доброчесності загалом достатній, але, на думку здобувачів, доцільно удосконалити систему інформування про результати оцінювання, то експертна група прийшла до висновку про досягнення відповідності ОП критерію 5 на рівні В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

У ході аналізу інформації щодо професорсько-викладацького складу (таблиця щодо відповідності НПП ОП “Міжнародний бізнес” вимогам КМ від 30 грудня 2015р. №1187, надана на запит ЕГ) на предмет відповідності академічної та/або професійної кваліфікації викладачів навчальним дисциплінам, ЕГ встановила, що перелік публікацій викладачів підтверджує їх професіоналізм та професійну кваліфікацію у галузі МЕВ. Із наявної у ЕГ інформації щодо наукових ступенів викладачів, тем проходження стажування, опублікованих праць та інших підпунктів п.30 Ліцензійних умов, підтверджується їх відповідність дисциплінам, що викладаються. Враховуючи той факт, що більшість викладачів, що забезпечують ОП, мали раніше інші наукові інтереси (академічна освіта у більшості має різне спрямування), проте наукові публікації протягом останніх 3-4 років та підвищення кваліфікації (стажування) спрямовані на досягнення цілей ОП “Міжнародний бізнес”. На сайті кафедри міжнародних економічних відносин та бізнесу міститься актуальна інформація про наукові досягнення та наукові напрями діяльності кафедри та викладачів, що забезпечують ОП. Викладачі, що забезпечують ОП, беруть участь у міжнародних конференціях, зокрема: Побоченко Л.М. (Дослідження інноваційної активності України в порівнянні з країнами ЄС / Perspectives of world science and education /: IV International scientific and practical conference, Desember 25-27, 2019 Economic science: Osaka, Japan, 2019); Татаренко Н.О. (Экономическая дипломатия в контексте украинско-грузинских отношений //Материалы научно-практической конференции Украина и Грузия: 25 лет дипломатических отношений и международного сотрудничества, Грузия, м. Батуми, 9–13 мая 2017 года. Батуми); Біла С.О. (Цілі сталого розвитку світової економіки до 2030 року як пріоритети соціально-економічних реформ в Україні Economics, science, education: integration and synergy: materials of international scientific and practical conference (Bratislava, 18-21 January 2016) http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mizhn-spivrob/ . Публікації викладачів корелюють зі змістом навчальних дисциплін. Це дозволяє ЕГ підтвердити їх відповідність професійній кваліфікації для забезпечення цілей та програмних результатів навчання за ОП МБ. За ОП не проводяться заняття із спеціальних дисциплін іноземною мовою. Рекомендовано дослухатись до прохань здобувачів та запровадити викладання окремих фахових дисциплін англійською мовою.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У ЗВО існує чітка процедура проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад академічного персоналу. Вона формується у відповідності до Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у НАУ (<http://vchenarada.nau.edu.ua/konkurs/poryadok-provedennya/>), введеного в дію 06.10. 2020 р. Тут визначено загальні положення, процедуру оголошення конкурсу, кваліфікаційні вимоги до претендентів на різні посади, попереднє обговорення та розгляд кандидатур претендентів у трудових колективах, особливості приймання документів на участь у конкурсі, процес обрання претендентів, умови укладання трудового договору. Детальний опис процесів сприяє прозорості конкурсного добору викладачів. Однак, за усіма вакансіями відсутні цілеорієнтовані вимоги для ОП щодо основних освітніх компонентів для викладання, досвіду практичної діяльності НПП у відповідній професійній сфері та ін. Процедури конкурсного добору НПП загалом дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму претендентів для успішної реалізації освітньої програми. Але існують резерви і для удосконалення цього процесу.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Кафедра залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, використовуючи їх науковий та виробничий потенціал при проведенні навчальних занять, а також організації стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників (<http://fmv.nau.edu.ua/стейкхолдери/>). Кафедра співпрацює з роботодавцями в контексті реалізації та рецензування ОП, її перегляду, здобувачі проходять виробничі практики, а викладачі стажування. Відповідно до слів гаранта системна співпраця налагоджена з Українським національним комітетом Міжнародної торговельної палати, ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль»», ТОВ «Консалтингова компанія "СІДЖОН"», «LUCIDICA» та інші (<http://fmv.nau.edu.ua/стейкхолдери/>). На зустрічі з роботодавцями Яремович П. П. (директор, ТОВ «Торговий Дім «ГЕКСА-Україна», к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту Університету сучасних знань) зауважив про необхідність поглиблення практичної підготовки здобувачів за ОП МБ, а Козаченко Р. П. (керівник відділу трейдингу, міжнародна компанія «Кернел», к.е.н.) вказала на необхідність поглиблення знань з економетрики та прикладної математики. Загалом залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу на освітній програмі має системний та різноплановий характер.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Участі у реалізації освітнього процесу на освітній програмі фахівців-практиків, експертів у галузі та представників-роботодавців на постійній основі та на умовах трудових відносин не виявлено. Але ЗВО їх періодично запрошує для певних тематичних лекцій, тренінгів та майстер-класів. Зокрема, керівник комунікаційної команди Офісу Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Оксана Сікора провела майстер-клас для студентів Факультету міжнародних відносин. Захід організовано в рамках співпраці керівництва ФМВ з об'єднанням професійних HR-фахівців, які працюють в державному секторі «HR GOV Club»; головний експерт Женевського центру безпекової політики Філіпп Флурі провів онлайн-лекцію. Поміж тим, опитування студентів вказало на їх бажання щодо більшого залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять. Доречність цього підтверджує і наявність незначної кількості НПП із певним професійним досвідом роботи у сфері викладання ОК. Деякі представники роботодавців позитивно б сприйняли потенційну пропозицію від НАУ щодо працевлаштування за сумісництвом або на умовах погодинної оплати праці. Крім того, на зустрічі з роботодавцями була схвально сприйнята пропозиція експертної комісії щодо можливості укладання охочими студентами комерційних угод на практичну підготовку (із забезпеченням їм мотивованого наставництва з боку підприємства під час проходження виробничих практик). Таким чином, залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків на регулярній основі є одним зі шляхів покращення якості ОП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/5/2_Положення%20про%20підв%20кваліф_акт.pdf) є основним документом, що регулює процес професійного розвитку викладачів університету. Згідно з Положенням між НАУ та суб'єктом підвищення кваліфікації укладається договір, що передбачає стажування одного чи декількох працівників. Аналіз засвідчив, що всі НПП освітньої програми здійснили цей процес протягом останніх 5 років. При цьому він відбувався у різних формах (удосконалення як фахових компетентностей, так і педагогічної майстерності), у різних організаціях та установах (ЗВО, ГО, НДІ, підприємства та ін.) та у різних країнах (Україна, Польща, Словачка Республіка та ін.). В НАУ функціонує Центр організаційного розвитку та лідерства, сектор академічної мобільності. НАУ сприяє проходженню стажувань в межах міжнародних програм академічної мобільності. Є можливість підвищити кваліфікацію згідно двосторонніх угод про співпрацю. Під час інтерв'ювання, викладачі загалом засвідчили задоволеність існуючою системою планування та підтримки професійного розвитку у ЗВО, а також підтвердили її ефективність для підвищення якості викладання. Однак, за даною ОП експертній групі вдалось встановити, що в університеті не здійснюється комплексного рейтингування НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Викладачі ЗВО активно залучаються до майстер-класів, які на безоплатній основі організовує та проводить ІНТЛ НАУ. У процесі спілкування з фокус-групою викладацького персоналу було підтверджено існування в університеті системи матеріального стимулювання. Так, викладачі отримують премії у розмірі 5000 грн за публікації у Web of Science та Scopus. Система заохочення НПП нематеріального характеру реалізується через нагородження грамотами, подяками від завідувача кафедри, декана, ректора в залежності від міри вкладу в розвиток та представлення до заохочувальних відзнак МОН України. Для стимулювання розвитку майстерності викладачів в університеті запроваджено ряд конкурсів: конкурс на кращі підручники, що є додатковим стимулом НПП до вдосконалення професійних навичок викладацької діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Відповідність професійної кваліфікації усіх НПП щодо фаховості викладання навчальних дисциплін ОП. Існування процедур проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП. Співпраця із роботодавцями щодо організації та реалізації освітнього процесу. Сприяння професійному розвитку викладачів у співпраці ЗВО із іншими організаціями у різних формах та у різних країнах. Стимулювання розвитку викладацької майстерності шляхом морального та матеріального заохочення НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Під час оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП не зазначаються цілеорієнтовані для ОП вимоги до кандидатів, зокрема щодо відповідності їх академічної та/або професійної кваліфікації запланованим для викладання освітнім компонентам, необхідного для програми досвіду практичної діяльності претендента за певними дисциплінами тощо. Рекомендовано під час оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП оприлюднювати цілеорієнтовані для ОП вимоги до кандидатів, зокрема щодо відповідності їх академічної та/або професійної кваліфікації запланованим для викладання освітнім компонентам, необхідного для програми досвіду практичної діяльності претендента за певними дисциплінами тощо. Відсутня участь у реалізації освітнього процесу на ОП фахівців-практиків, бізнес- експертів та роботодавців на постійній основі (трудові та інші відносини). Рекомендовано залучати представників роботодавців для проведення практичних занять на постійній основі. В університеті не здійснюється комплексного рейтингування НПП, практикується тільки анкетування здобувачів вищої освіти. Рекомендовано започаткувати процедуру рейтингового оцінювання професіоналізму та педагогічної майстерності викладачів, систематично розміщувати результати щорічного оцінювання науково-педагогічних працівників на офіційному веб-сайті НАУ.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Рівень узгодженості ОП за якісними характеристиками підкритеріїв 6.1-6.5 є достатнім для забезпечення досягнення програмних цілей і результатів навчання, а недостатнє залучення роботодавців до проведення практичних занять, формування цілеорієнтованих для ОП вимог до кандидатів на посади з метою конкурсного відбору, започаткування комплексного рейтингування НПП може бути виправленим, відповідно до наданих ЕГ рекомендацій. Виходячи з викладеної інформації та підтверджених фактів, ОП МБ відповідає критерію 6, а зазначені недоліки є несуттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Для реалізації цілей та програмних результатів навчання за ОП “Міжнародний бізнес” в НАУ наявна та використовується достатня матеріально-технічна та навчально-методична база. В Університеті працює Науково-технічна бібліотека (<http://www.lib.nau.edu.ua/main/>) з доступом до зали для самостійної роботи, а також вільної зони Wi-Fi. Однак, у рамках зустрічі зі студентами ними було зазначено, що веб-сайт Науково-технічної бібліотеки потребує оновлення. Бібліотека має електронний інституційний репозитарій (<https://nau.edu.ua/ua/menu/science/institutional-repository.html>). На зустрічі з викладачами, здобувачами та під час огляду було підтверджено достатність матеріально-технічної бази та навчально-методичне забезпечення для реалізації цілей та програмних результатів даної ОП. Навчальний процес забезпечується вільний та безкоштовний доступ до бібліотеки, як здобувачів так і НПП, проте, зі слів представниці бібліотеки, необхідно бути зареєстрованим користувачем. Для реалізації ОП “Міжнародний бізнес” Університет залучає аудиторії з мультимедійним супроводом, комп’ютерні класи та кабінети для викладання іноземних мов, що було підтверджено під час огляду експертною групою. Після спілкування з представниками студентського самоврядування було підтверджено виділення факультетом окремих приміщень для роботи Студентської Ради і молодіжного театру арт-студії “Склянка води”.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За твердженнями НПП, здобувачів освіти та керівництва ЗВО, Університет надає безоплатний доступ викладачам та здобувачам до інфраструктури та інформаційних ресурсів. Також, як зазначали викладач кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу (Побоченко Л.М.), в Університеті на безоплатній основі проводяться тренінги з підвищення кваліфікації в Інституті новітніх технологій та лідерства на базі ЗВО. Здобувачі знають про своє право користуватись інфраструктурою ЗВО (аудиторним фондом, університетською бібліотекою, спортивними залами тощо) та час від часу ним користуються; доступ до інтернету надається через безкоштовний Wi-Fi в університеті.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

НАУ продемонстрував, що під час ухвалення рішень щодо організації освітнього середовища потреби та інтереси здобувачів беруться до уваги. Загалом, приміщення, що оглядалися експертною групою, відповідають нормам та правилам санітарно-технічної експлуатації. Під час онлайн-огляду матеріально-технічної бази експертна група побачила, що на факультеті розміщений пост охорони на факультеті, в аудиторіях наявні вогнегасники, в коридорах - пожежні гідранти та відеоспостереження в місцях загального користування. У навчальному корпусі на час карантинних обмежень дотримуються санітарно-гігієнічні норми (використовуються індивідуальні засоби захисту). Студентам надається можливість проживання у гуртожитку, умови в якому є прийнятними, проте, зі слів самих студентів, територія факультету потребує реалізації комплексу заходів з покращення благоустрою та озеленення. В процесі зустрічі зі студентами було встановлено, що студенти обізнані про сектор безкоштовної психологічної допомоги, однак, зазначили про відсутність потреби у зверненні до психологічної служби. В НАУ працює медичний центр, що знаходиться безпосередньо біля навчальних корпусів (<http://medcenter.nau.edu.ua>). Експертна група під час проведення акредитаційної експертизи дійшла висновку, що освітнє середовище в НАУ, зокрема на ОП "Міжнародний бізнес" є безпечним для всіх учасників освітнього процесу, а також задовольняє інтереси здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За результатами роботи з фокус-групами встановлено, що підтримка здобувачів вищої освіти проводиться на всіх рівнях. В НАУ сформовано механізми освітньої, організаційної та інформаційної підтримки шляхом активного використання сайтів університету, факультету та бібліотеки (<https://nau.edu.ua/>, <http://fmv.nau.edu.ua/>, <http://www.lib.nau.edu.ua/main/>), на яких міститься уся необхідна інформація та контакти відповідних підрозділів. Крім того, як повідомляють представники студради, активно використовуються соціальні мережі та месенджери. Консультативна та соціальна підтримка здійснюється кураторами академічних груп (<http://fmv.nau.edu.ua/student/lessons-schedule/>), до того ж, студенти зізналися, що з будь-якого питання вони можуть звернутися на кафедру або в деканат. З опитування, яке проводиться наприкінці семестру, зі слів начальника відділу моніторингу якості вищої освіти (Гізуна А. І.), можна зробити висновок, що великий відсоток студентів задоволений рівнем підтримки, яку надає ЗВО. Викладацький склад відзначив, що після опитування здобувачів проводиться обговорення результатів та можливе вирішення спірних питань. При інтерв'юванні здобувачі освіти позитивно оцінили рівень забезпечення підтримки від факультету та Університету.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП "Міжнародний бізнес" здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються. У ЗВО прийнято низку рішень щодо розбудови інклюзивної освіти та створена відповідна Концепція організації інклюзивного навчання в НАУ

(https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/10_03_2020/Konceptija_in_sluzija_14_02_2020.pdf). ЕГ змогла переконатися у реалізації проектів щодо безбар'єрного доступу до будівлі факультету, оскільки отримала відповідний відеоматеріал та підтвердила це безпосередньо під час онлайн-огляду матеріально-технічної бази. Будівля факультету обладнана пандусами та поручнями для доступу до першого поверху. Як зазначає гарант ОП, навчання для здобувачів з особливими потребами відбувається на першому поверсі. Однак, ЕГ відзначила відсутність спеціальних санвузлів для людей з інвалідністю.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Як було з'ясовано експертною групою, в НАУ проводиться комплекс заходів з вирішення конфліктних ситуацій, що закріплені в Положенні про організацію внутрішньої службової перевірки та Положенні про булінг, мобінг, кібербулінг, харасмент (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/Червень/Положення%20ослужб.%20перевірка_compressed.pdf, https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/10_03_2020/Pologenja_bulnig_14.02.2020.pdf). Під час зустрічей здобувачі вищої освіти та НПП засвідчили, що обізнані з порядком дій у разі виникнення таких ситуацій. В Університеті з метою запобігання корупції діє “Антикорупційна програма Національного авіаційного університету” https://nau.edu.ua/ua/menu/universitet/zapobigannya-koruptsii.html. Учасники освітнього процесу, що було визначено в ході акредитаційної експертизи, ознайомлені з порядком дій у випадку виявлення корупційного діяння. Студенти зазначають, що їм відомо про можливість надання інформації про виявлення корупційних правопорушень. Серед шляхів надання інформації: гаряча телефонна лінія, електронна скринька та скринька довіри, яка розміщена у головному корпусі. На зустрічі з експертною групою представники студентського самоврядування та представники здобувачів освіти стверджували, що конфліктних ситуацій не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічна база, так само, як і навчально-методичне забезпечення, є достатніми для реалізації цілей та програмних результатів навчання ОП “Міжнародний бізнес”. ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для здобувачів. Університет піклується про представників студентського самоврядування та молодіжного театру арт-студії “Склянка води” та надає для їхньої роботи приміщення в корпусі факультету. Користування студентами інфраструктурою ЗВО, зокрема аудиторним фондом, бібліотекою, виходом в мережу Інтернет, відбувається на безоплатній основі. Університет надає освітню, консультативну, інформаційну та соціальну підтримку студентам, має достатню нормативну базу для навчання осіб з особливими освітніми потребами та вирішення конфліктних ситуацій. Як сильну сторону відзначаємо медичний центр НАУ, який обслуговує здобувачів вищої освіти та викладацький склад ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

На думку студентів, веб-сайт Науково-технічної бібліотеки та навколишня територія факультету міжнародних відносин потребує оновлення. Рекомендовано провести на території факультету комплекс заходів з метою покращення благоустрою та усучаснити веб-сайт Науково-технічної бібліотеки. Корпус, який застосовуються для вивчення ОП “Міжнародний бізнес”, не може повністю задовольнити потреби студентів з обмеженими можливостями. Рекомендується підвищити рівень доступності навчальних будівель для таких здобувачів - встановити спеціальні санвузли.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Забезпечення освітнім середовищем, навчально-методичною та матеріально-технічною базою є достатнім для успішної реалізації освітньої програми. Експертна група вважає, що ОП “Міжнародний бізнес” загалом відповідає Критерію 7, але мають місце несуттєві недоліки, які не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми визначені у Положеннях про освітні програми Національного авіаційного університету (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/14_05_2020/2020_05_12_Pologenja_pro_osvitni_programi_NAU_end2.pdf), про гаранта освітньої програми (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/28_05_2020/118_od_Pologenja_pro_garanta_OP_c.pdf), а також у наказі ректора «Про перегляд освітніх програм та навчальних планів» (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2021/1/Наказ%20ов.о.%20ректора%20від%2012.01.2

1%20№009.pdf), відповідно до якого моніторинг та перегляд ОП відбувається мінімум раз на рік. В ході зустрічі з НПП було відзначено, що обговорення ОП проводиться у форматі розширеного засідання кафедри за участі представників роботодавців та здобувачів. Моніторингом якості освіти за ОП займається відділ забезпечення якості освітньої діяльності та деканат факультету. Проаналізувавши ОП та зміни, що відбулися з моменту її започаткування, експертною групою було встановлено, що вдосконалення ОП враховувало прийняття Стандарту за спеціальністю та отримані пропозиції стейкхолдерів, що підтверджено протоколами засідання кафедри.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми. Згідно з протоколом №8 від 13.05.2020 на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, на якому розглядалися зміни до ОП, були здобувачі вищої освіти (Багдасарян Т.Г., Глуховська Б.В., Горобець О.Г., Кравчук С.П., Плахтій В.М.). За результатами зустрічі зі здобувачами та гарантами підтверджено їх залучення до обговорення ОП, зокрема в рамках та зустрічі з НПП 1 квітня 2021 р., а також участі у проходженні відповідних моніторингових опитувань щодо якості освіти (<http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освітн/>). Гарант та здобувачі підтвердили врахування пропозицій здобувачів щодо збільшення практичної складової ОП. Начальник відділу моніторингу якості вищої освіти Гізун А.І. відзначив, що наразі ведеться робота із запуску опитувань здобувачів вищої освіти щодо якості викладання в рамках окремих ОК з метою аналізу траєкторії розвитку викладачів та удосконалення механізму рейтингування. Це було підтверджено і в рамках зустрічі з представниками студентського самоврядування. Голова студентської ради НАУ Падерін В.О. та голова студентської ради факультету міжнародних відносин Патланенко Б.Ю. в ході зустрічі з експертною групою відзначили про можливість представників органів студентського самоврядування брати участь у процесі періодичного перегляду освітньої програми та інших процедурах забезпечення її якості. Представники органів студентського самоврядування входять до Вченої ради Факультету міжнародних відносин, Вченої ради, Ради з якості, де відбувається погодження ОП. Проаналізувавши результати опитувань, експертна група може відзначити, що вони не дають змогу респонденту вказати причину тієї чи іншої оцінки освітнього процесу.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЗВО залучав роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми, але через висловлення ними усних рекомендацій. Заплановано проведення опитування роботодавців, відповідна анкета вже доступна за посиланням https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdHdOQ33ZP_PB-lrqaneriCMh15g8b1hew-VfEoSZAA6HoUKw/viewform. Інформація про співпрацю зі стейкхолдерами представлена за посиланням <http://fmv.nau.edu.ua/стейкхолдери/>. Приклади залучення роботодавців до перегляду ОП «Міжнародні економічні відносини», зокрема рецензії-відгуки, наведено за посиланням http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nav-met_zabez/opp/. Згідно протоколу №8 від 13.05.2020 на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, на якому розглядалися зміни до ОП, були роботодавці. В ході зустрічі з експертною групою роботодавці за ОП підтвердили зацікавленість та залученість до перегляду освітньої програми, а також проведення практик та працевлаштування випускників. Зокрема за пропозицією роботодавців в ОП було збільшено години на вивчення іноземної мови та додано розгляд врахування INCOTERMS. Особливо варто відзначити практику проведення міжнародних лекторії, зокрема за участю представників дипломатичних місій (Японія, Албанія та ін.), за тематикою блокчейн тощо. НПП відзначили факти співпраці з роботодавцями при підготовці методичного забезпечення дисциплін, зокрема при розробленні кейсів, наприклад, в рамках дисципліни «Економіка підприємства», а також запрошення роботодавців в якості гостей лекторів. На зустрічі з керівництвом ЗВО було акцентовано на системній роботі з розширення міжнародного співробітництва та відкриття на базі факультету представництв міжнародних організацій.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Експертна група в ході акредитаційної експертизи переконалась, що ЗВО приділяє значну увагу сприянню працевлаштуванню випускників (організація практик, заходів для комунікації потенційних роботодавців зі студентами, інформування про вакансії) та моніторингу кар'єрного шляху випускників (опитування, ведення бази даних місць роботи випускників кафедри, моніторинг соціальних мереж, спеціальний телеграм-канал). Інформація про кар'єрні шляхи випускників та відгуки про ОП представлені за посиланням http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/vupysniki/. Анкета для опитування випускників доступна на сайті факультету міжнародних відносин НАУ за посиланням (<https://forms.gle/jsQZ6v4E6pTY3sNU6>). Результати опитування випускників щодо якості реалізації ОП (грудень 2020) представлені за посиланням (<http://fmv.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Результати-опитування-випускників-щодо-якості-реалізації-ОП-ФМВ-грудень-2020.pdf>). В ході зустрічі зі стейкхолдерами, серед яких були випускники ОП "Міжнародний бізнес" (Корява Д.С., Титаренко Д.С.), підтверджено, що випускова кафедра підтримує з ними зв'язок. Варто

відзначити, що випускники залучаються до освітнього процесу, про що повідомили НПП та здобувачі в ході зустрічей з ними. Випускники відзначили, що отримані ними знання за результатами навчання є важливими та корисними для їх практичної діяльності

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедури реагування на виявлені недоліки в освітній програмі визначені в Положенні про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Pologennja_pro_zabezpechennja_jakosti_1.pdf). Важливим є те, що перегляд ОП в ЗВО здійснюється щороку (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2021/1/Наказ%20в.о.%20ректора%20від%2012.01.21%20№009.pdf) та відбувається із залученням стейкхолдерів (здобувачі, роботодавці, випускники, студентське самоврядування, представники академічної спільноти). Обговорення при перегляді ОП відбувається в ході розширених засідань кафедри (протоколи засідання кафедри № 19 від 20.11.2019, № 8 від 13.05.2020, №1 від 04.02.2021), що підтверджено в ході зустрічей з експертною групою. В ЗВО проводяться моніторингові опитування здобувачів вищої освіти, що навчаються на 1,2,3,4 курсах бакалаврських програм (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>). Презентація дослідження якості реалізації ОП «Міжнародний бізнес» очима студентів представлена за посиланням [https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Якість%20реалізації%20освітньо-професійної%20програми%20\(Міжнародний%20бізнес\).pdf](https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Якість%20реалізації%20освітньо-професійної%20програми%20(Міжнародний%20бізнес).pdf). Гарант запевнила, що виявлені недоліки та побажання стейкхолдерів враховані при перегляді ОП у 2021 р.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Міжнародний бізнес» є первинною. При перегляді ОП було враховано рекомендації за результатами акредитації, яку проходила ОП «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

На основі аналізу відомостей самооцінювання та спілкування зі стейкхолдерами ОП експертна група може відзначити, що в академічній спільноті НАУ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за нею. Формування культури якості забезпечується системою забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності НАУ (сформована відповідно до відповідного положення https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Pologennja_pro_zabezpechennja_jakosti_1.pdf), що функціонує на п'яти рівнях. В ході акредитаційної експертизи експертна група може підтвердити функціонування всіх з них. На першому рівні в ЗВО проводяться опитування здобувачів вищої освіти, випускників та роботодавців (<http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освітн/>). На другому рівні забезпечення якості здійснюється через взаємодію НПП, гарантів ОП та завідувачів кафедр. Третій рівень реалізується на рівні факультету під керівництвом декана. Четвертий рівень представлений структурними підрозділами ЗВО, відділом забезпечення якості освітньої діяльності, Науково-методично-редакційною радою НАУ, Радою з якості, що реалізують відповідні процедури і заходи забезпечення якості вищої освіти (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>). П'ятий рівень системи представлений Наглядовою радою, Вченою радою та ректоратом, діяльність яких спрямовано на покращення здатності ЗВО виконувати вимоги усіх зацікавлених сторін до якості вищої освіти. Таким чином, до процедур і політики забезпечення якості системно залучені всі члени академічної спільноти НАУ. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники та інші стейкхолдери за ОП продемонстрували залученість до покращення якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ЗВО розроблено відповідні положення щодо забезпечення якості освіти та створено відділ забезпечення якості освітньої діяльності. Заклад дотримується визначених ним процедур перегляду та моніторингу ОП із залученням всіх стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Однією з ключових слабких сторін даного критерію є методика проведення опитувань, що орієнтована на кількісну оцінку та не дає змоги визначити певні проблеми за конкретним аспектом освітнього процесу та причини тієї чи іншої оцінки, а тому вжити заходів реагування за результатами такого опитування майже неможливо. Експертна група рекомендує додати до анкети-опитувальника можливість наведення здобувачами обґрунтування виставленої оцінки чи зауваження. Аналіз процесу перегляду ОП продемонстрував, що до цього процесу кожного разу залучаються різні роботодавці. Тому експертна група рекомендує продовжити впровадження системи забезпечення якості, зокрема через інституціоналізацію залучення роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Оскільки до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості залучаються здобувачі та роботодавці, ЗВО застосовує ряд організаційних заходів з метою виявлення проблем в ОП, функціонує п'ятирівнева систем забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, але впровадження системи забезпечення якості необхідно продовжити, зокрема через інституціоналізацію залучення роботодавців у формі постійно діючої ради або в іншому форматі, то, на думку експертної групи, освітня програма відповідає Критерію 8 на рівні В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників процесу регламентуються документами, що розміщені на сайті Університету. Нормативно-правова база знаходиться у вільному доступі у розділі “Про Університет”, “Документація системи забезпечення якості університету” і “Нормативна документація” (<https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/pro-un%D1%96versitet.html>, <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/dokumentatsiya-sistemi-menedzhmentu-yakosti-universitetu/>, <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/normativna-dokumentatsiya.html>). Проте, структура сайту Університету не забезпечує розміщення усіх нормативно-правових документів в одному розділі, що ускладнює доступ до інформації, яка стосується правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Експертна група під час онлайн-конференції зі здобувачами та НПП пересвідчилася у чіткості та обізнаності всіх учасників освітнього процесу щодо правил та процедур, які регулюють права та обов'язки.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Робота зі стейкхолдерами в аспекті затвердження освітніх програм відбувається шляхом відкритого обговорення проектів ОП на сайті Університету <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program/proekti-osvitno-profesiynih-program-2021.html>. На сторінці надано електронну скриньку, куди стейкхолдери можуть надсилати зауваження та пропозиції стосовно даної ОП. У результаті аналізу ЕГ було встановлено, що проект ОП публікується своєчасно. За даним посиланням відсутні пропозиції стейкхолдерів щодо ОП “Міжнародний бізнес” 2021 року. На онлайн-зустрічі з роботодавцями було зазначено, що врахування пропозицій ОП відбувається через кафедральні засідання. На сайті ФМВ розміщені рецензії-відгуки до ОП “Міжнародний бізнес” http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nav-met_zabez/opp/. Можна стверджувати, що ЗВО зацікавлений у зворотному зв'язку з стейкхолдерами.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та

компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті Університету та на сайті ФМВ за посиланнями відповідно <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/zagalna-informatsiya/informatsiya-po-osvitnih-programah.html>, http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nav-met_zabez/opp/ оприлюднено ОП за всіма напрямками, у тому числі і ОП “Міжнародний бізнес”. На сайті зберігається інформація щодо ОП за останні чотири роки. Інформація про обов’язкові та вибіркові компоненти присутня на сайті факультету (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/subject/), там же розміщені силабуси цих навчальних дисциплін. Сайт факультету також розміщує інформацію про викладачів ОП. З усією інформацією у вільному доступі можуть ознайомитися стейкхолдери та потенційні здобувачі освіти. Під час онлайн-конференцій була надана інформація, що роботодавці беруть участь в оновленні ОП через кафедральні засідання, а також ЗВО проводить опитування роботодавців з метою залучення їх до формування ОП - <http://fmv.nau.edu.ua/мониторинг-якості-реалізації-освіти/>, проте, результати даного опитування відсутні на сайті факультету та Університету. Вважаємо, що ЗВО своєчасно та в достатньому обсязі забезпечує інформацією всі заінтересовані сторони.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Уся інформація, що стосується регулювання прав та обов’язків учасників, а також організації освітнього процесу є доступною для всіх зацікавлених сторін. Загалом діяльність ЗВО - відкрита та публічна.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Схема пошуку інформації щодо правил і процедур, що регулюють права та обов’язки всіх учасників освітнього процесу на офіційному сайті Університету є дещо складною. Рекомендація - удосконалити процес пошуку інформації, наприклад, отримання необхідної інформації за допомогою ключових слів. На сайті факультету та Університету не розміщені результати опитувань стейкхолдерів. Доцільно провести оприлюднення цих результатів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зазначені вище сильні сторони, встановленні при аналізі діяльності ЗВО, дозволяють експертній групі встановити відповідність ОП за Критерієм 9 рівню В. Недоліки, які були встановлені, не є суттєвими і можуть бути усунені відповідно до рекомендацій.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад’юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад’юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики

аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Процедура проведення акредитації була належним чином забезпечена з боку ЗВО – Національного авіаційного університету. Жодного натяку на організаційні порушення виявлено не було. Експертна група отримала позитивні враження від спілкування з керівництвом ЗВО, гарантом та усіма стейкхолдерами за ОП "Міжнародний бізнес".

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Георгіаді Неллі Георгіївна

Члени експертної групи

Мельник Тетяна Миколаївна

Омельяненко Віталій Анатолійович

Шаблюк Марія Володимирівна